

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket och av 6 § i lagen om offentlig upphandling

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om strukturstöd till jordbruket och lagen om offentlig upphandling ska ändras. Den föreslagna ändringen gäller upphandlingsförfarandet för stödda investeringar vid gårdsbruksenheter. Upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentlig upphandling ska iakttas inte bara i fråga om offentliga samfunds upphandling utan också i fråga om sådan upphandling vid upphandlande enheter där upphandlaren av offentliga samfund har fått stöd som uppgår till mer än 50 procent av upphandlingens värde. Detta gäller också gårdsbruksenheternas investeringar

Enligt förslaget ska lagen om strukturstöd till jordbruket ändras på så sätt att upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentlig upphandling tillämpas enbart på upphandling där investeringsbeloppet överstiger de EU-

tröskelvärden som anges i lagen om offentlig upphandling. Vid upphandling där dessa tröskelvärden inte nås ska ett förfarande enligt lagen om strukturstöd till jordbruket iakttas. Dessutom slopas möjligheten för anbudsgivare som har lämnat in konkurrerande anbud att föra upphandlingsärendet till marknadsdomstolen i fråga om upphandling som understiger EU-tröskelvärdena. Den förlorande parten i anbuds förfarandet ska emellertid kunna anmäla förfarandet som parten anser vara felaktigt till närings-, trafik- och miljöcentralen. Den som beviljar stödet ska besluta hur de upplysningar man får om upphandlingsförfarandet påverkar det beviljade stödet.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I syfte att garantera en effektiv och ändamålsenlig användning av offentliga medel har man skapat ett särskilt upphandlingsförfarande som drar upp gränser för offentliga myndigheters och andra offentliga aktörers förfaranden vid upphandling. För att också privata aktörers upphandling ska kunna övervakas i de fall då de använder offentliga medel i betydande omfattning, leder stöd som offentliga aktörer beviljar för enskildas upphandlingar under vissa förutsättningar till att också dessa privata aktörer blir motsvarande upphandlingsenheter, som i sin upphandling måste iaktta samma förfarande som offentliga aktörer.

Till följd av detta kan också jordbrukare bli tvungna att vid sina investeringar iaktta motsvarande förfaranden som offentliga aktörer. De har dock inte nödvändigtvis samma kunskaper om de tillvägagångssätt som fordras.

Om man främjar konkurrensen också inom investeringar vid gårdsbruksenheter, blir resultatet dock i regel förmånligare för den som gör upphandlingen än utan konkurrensutsättning, och samtidigt främjas en ändamålsenlig användning av offentliga medel. Därför är det nödvändigt att även i fortsättningen säkerställa ett korrekt och icke-diskriminerande upphandlingsförfarande också vid investeringar vid gårdsbruksenheter, även om det blir något lättare än det nuvarande förfarandet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Enligt 1 § i lagen om offentlig upphandling (348/2007), nedan *upphandlingslagen*, ska de statliga och kommunala myndigheterna samt övriga upphandlande enheter konkurrensutsetta sin upphandling så som föreskrivs i den lagen. Syftet med lagen är att effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster

och byggtreprenader vid anbudsförfaranden för offentlig upphandling. Genom lagen genomförs också Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster, nedan *upphandlingsdirektivet*, och rådets direktiv 89/665/EEG om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten.

Den upphandlande enheten ska enligt 2 § 1 mom. i upphandlingslagen utnyttja befintliga konkurrensförhållanden, behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara öppet och med beaktande av proportionalitetskraven.

I 6 § 1 mom. i upphandlingslagen anges vilka upphandlande enheter som avses i lagen i fråga. De är statens, kommunernas och samkommunernas myndigheter, evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan samt deras församlingar och övriga myndigheter, affärsverk enligt lagen om statliga affärsverk (1185/2002) och offentlighetsorgan. Med offentlighetsorgan avses i lagen en juridisk person som särskilt har inrättats för att tillgodose sådana behov i det allmänna intresse som inte har industriell eller kommersiell karaktär, och som till största delen finansieras av en upphandlande enhet som avses ovan, vars ledning står under kontroll av en upphandlande enhet som avses ovan eller i vars förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av en upphandlande enhet som avses ovan. Som upphandlande enhet räknas dessutom varje upphandlare, om upphandlaren för upphandlingen har fått understöd av en upphandlande enhet som avses ovan till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde.

I 7—10 § i upphandlingslagen föreskrivs om vissa undantag, när upphandlingslagen inte ska tillämpas. Hit hör inte de fall då stödtagaren är en jordbrukare som bedriver jordbruk på en gårdsbruksenhet och jordbrukarens investeringar har stötts med statsmedel.

Enligt 20 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) gäller i fråga om användning av stöd för köp av varor och tjänster samt för upplåtande på entreprenad vad som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling. Enligt momentet ska stödtagaren lägga fram en utredning om att köpet har skett på det sätt som den lagen förutsätter. Bestämmelsen är närmast informativ. Om villkoren i upphandlingslagen uppfylls ska den tillämpas också på jordbrukares investeringar, även om ingen bestämmelse som den i lagen om strukturstöd till jordbruket finns i upphandlingslagen.

I 15 § i upphandlingslagen föreskrivs om upphandling som upphandlingslagen inte tillämpas på. Hit hör upphandling där de nationella tröskelvärdena underskrids. Till den upphandling som överstiger det nationella tröskelvärdet och som således omfattas av upphandlingslagens bestämmelser om upphandling som överstiger de nationella tröskelvärdena hör varu- eller tjänsteupphandling, projekttävlingar eller tjänstekoncessioner, om upphandlingens uppskattade värde exklusive mervärdesskatt är minst 30 000 euro. Det nationella tröskelvärdet överskrids likaså inom viss upphandling av hälsovårds- och socialtjänster och av tjänster som anskaffas som gemensam anskaffning av arbetskraftsservice med arbetsgivaren, om upphandlingens uppskattade värde exklusive mervärdesskatt är minst 100 000 euro. Dessutom överskrids det nationella tröskelvärdet vid byggentreprenader och byggkoncessioner, om upphandlingens uppskattade värde exklusive mervärdesskatt är minst 150 000 euro.

Upphandlingslagens 16 § innehåller bestämmelser om EU-tröskelvärden, dvs. de tröskelvärden som de upphandlingsförfaranden som anges i upphandlingslagen och som baserar sig på upphandlingsdirektivet tillämpas på. Vid upphandling som görs av andra än de statliga centralförvaltningsmyndigheterna överskrids dessa tröskelvärden, om upphandlingens värde uppgår till minst 193 000 euro vid upphandling av varor och tjänster och till minst 4 845 000 euro vid byggentreprenader och byggkoncessioner. Tröskelvärdena baserar sig på upphandlings-

direktivet, vars tröskelvärden kommissionen reviderar vartannat år.

I 5 § 10—18 punkten i upphandlingslagen definieras olika upphandlingssätt. De är öppet förfarande, selektivt förfarande, förhandlat förfarande, direktupphandling, konkurrenspräglad dialog, ramavtal, projekttävling, dynamiskt inköpssystem och elektronisk auktion. I 5 kap. i upphandlingslagen föreskrivs om val av och förutsättningarna för upphandlingsförfarande. Enligt lagens 24 § ska i första hand öppet eller selektivt förfarande tillämpas vid upphandling. Förhandlat förfarande, direktupphandling, konkurrenspräglad dialog och ramavtal kan användas bara om villkoren i 25—32 § uppfylls.

I ett öppet förfarande publicerar den upphandlande enheten en upphandlingsannons om upphandlingen, och alla intresserade leverantörer får lämna anbud. Utöver upphandlingsannonsen kan den upphandlande enheten sända en anbudsförfrågan till de leverantörer som den anser vara lämpliga. Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog kan den upphandlande enheten på förhand begränsa antalet anbudssökande som inbjuds att delta i anbudsförfarandet. Detta ska uppges i upphandlingsannonsen. De anbudssökande som godkänns som anbudsgivare ska väljas utifrån de minimikrav på anbudssökandenas lämplighet som anges i upphandlingsannonsen samt utifrån objektiva och icke-diskriminerande kriterier. Det är endast vid direktupphandling som upphandlingen kan göras utan att det först publiceras en annons.

Det antal anbudssökande som inbjuds att delta i anbudsförfarandet ska med hänsyn till upphandlingens omfattning och art vara tillräckligt stort för att säkerställa verklig konkurrens. Vid selektivt förfarande ska minst fem och vid förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog minst tre anbudssökande inbjudas, om inte antalet lämpliga sökande är lägre. Kravet är dock även här att verklig konkurrens ska säkerställas.

Enligt 25 § i upphandlingslagen kan den upphandlande enheten välja förhandlat förfarande bara om det vid öppet förfarande, selektivt förfarande eller konkurrenspräglad dialog har erhållits sådana anbud som till innehållet inte motsvarar anbudsförfrågan, om

anbuderna av andra orsaker inte kan godkännas eller om vissa villkor i upphandlingslagen inte uppfylls. Det kan t.ex. handla om att anbudsgivaren inte uppfyller villkoren i upphandlingslagen i fråga om sin ekonomiska ställning eller att anbudsgivaren har gjort sig skyldig till vissa brott eller ekonomiskt missbruk. Det förutsätts dessutom att kontraktsvillkoren i anbudsförfrågan inte ändras i väsentlig grad. Någon ny upphandlingsannons behöver inte publiceras, om man i det förhandlade förfarandet tar med alla de anbudsgivare som uppfyller minimikraven enligt 52—60 § och som i det föregående förfarandet har lämnat ett anbud som uppfyller formkraven för anbudsförfarandet.

Förhandlat förfarande kan även väljas om upphandlingen är av sådant slag eller är förenad med sådana risker att den undantagsvis inte medger totalprissättning på förhand. Likaså kan förhandlat förfarande under vissa förutsättningar tillämpas vid tjänsteupphandlingar och vissa byggentreprenader.

Däremot kan den upphandlande enheten välja direktupphandling bara om det vid öppet eller selektivt förfarande inte har kommit in några ansökningar eller anbud eller inte har kommit in några lämpliga anbud och om de ursprungliga villkoren i anbudsförfrågan inte ändras väsentligt. Dessutom är det möjligt med direktupphandling bl.a. om det är absolut nödvändigt att sluta kontraktet och det är omöjligt att iaktta de föreskrivna tidsfristerna på grund av synnerlig brådska av ett skäl som inte beror på den upphandlande enheten och som inte kunnat förutses, eller om varorna inköps särskilt förmånligt, antingen hos en leverantör som lägger ner sin affärsverksamhet eller hos en boförvaltare eller en utredare vid insolvensförfarande, ackord eller motsvarande förfarande. Även vid tilläggsbeställningar kan direktupphandling tillämpas under vissa förutsättningar.

De övriga upphandlingsförfarandena, dvs. konkurrenspräglad dialog, ramavtal, projekt-tävling, dynamiskt inköpssystem och elektronisk auktion, kommer knappast i fråga för upphandlingar som gäller gårdsbruksenheters investeringar.

Förfarandena för de olika upphandlings-sätten är noggrant angivna i upphandlingslagen. Vid sidan av att själva anbudsförfrågan måste

utformas på rätt sätt och de olika faserna i godkännandeförfarandet för anbud förenhetligas är det i upphandlingsförfarandet också viktigt att anbudsförfrågan offentliggörs så att alla potentiella anbudsgivare har möjlighet att på samma sätt få information om pågående upphandlingar. För detta har det upprättats ett elektroniskt system. Anbudsförfrågningar som överstiger de nationella tröskelvärdena ska alltid annonseras via den elektroniska annonseringskanalen HILMA, webbadress <http://www.hankintailmouktuset.fi/sv/>. Bestämmelser om användningen av HILMA finns i statsrådets förordning om offentlig upphandling (614/2007). Anbudsförfrågningar som överstiger EU-tröskelvärdena ska i regel också annonseras i HILMA, men dessutom ska den upphandlande enheten sända en annons om upphandlingen för publicering i Europeiska unionens (EU) officiella tidning. Annonser publiceras även i EU-kommissionens informationssystem.

Ett syfte med upphandlingslagen har varit att säkerställa att konkurrerande anbudsgivare behandlas likvärdigt. Med hjälp av det förfarande som anges i lagen kan man dessutom garantera att det i efterskott går att verifiera att handläggningen av anbuderna har gått rätt till. Detta förfarande är motiverat eftersom det gäller offentligrättsliga aktörer som använder offentliga medel och som kan förutsättas besitta särskild sakkunskap när det gäller adekvat tillämpning av administrativa förfaranden. I regel handlar det också om tämligen betydande upphandlingar, där i synnerhet de företag som deltar i anbudsförfarandet kan ha avsevärda ekonomiska intressen. Då är det viktigt att också efteråt försäkra sig om att man genom rätt förfarings-sätt i anbudsförfarandet faktiskt har godkänt det bästa anbud som motsvarar anbudsförfrågan. Med tanke på detta har upphandlingslagen mycket noggranna bestämmelser såväl om villkoren för att ett visst upphandlings-sätt ska kunna tillämpas som om de steg som ingår i förfarandet i fråga. Väsentligt i ett förfarande som följer upphandlingslagen är utformandet av anbudsförfrågan så att anbuderna kan utarbetas på ett sådant sätt att de blir jämförbara samt förfarandet för offentliggörande av anbuderna, mottagandet och öppnan-

det av anbud, de steg som ska följas vid jämförelsen av anbud, samt upphandlingsbeslutet och delgivningen av det.

Upphandlingslagen innehåller också en möjlighet att använda sig av rättsmedel när en part anser att upphandlingsbeslutet är felaktigt fattat antingen formellt sett eller i sak. På så sätt kan en förlorande part i anbudsförfarandet bevaka sina intressen efter det att upphandlingsbeslutet har fattats, om denna part anser att ett fel har begåtts i upphandlingsförfarandet eller att det egna anbudet har förkastats på felaktiga grunder. Marknadsdomstolen kan på ansökan helt eller delvis upphäva ett beslut av en upphandlande enhet, förbjuda den upphandlande enheten att tillämpa en punkt i ett dokument som gäller upphandlingen eller att annars iaktta ett oriktigt eller bristfälligt förfarande, ålägga den upphandlande enheten att korrigera sitt oriktiga förfarande eller ålägga den upphandlande enheten att betala gottgörelse till en part som skulle ha haft en realistisk möjlighet att erhålla kontraktet, om förfarandet hade varit felfritt. Marknadsdomstolen kan förena ett förbud med vite. Den som genom ett förfarande som strider mot upphandlingslagen, Europeiska unionens lagstiftning eller Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling orsakar en anbudssökande, anbudsgivare eller leverantör skada är dessutom skyldig att ersätta skadan. Marknadsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Praxis

Lagen om strukturstöd till jordbruket trädde i kraft den 1 januari 2008. Med stöd av den har flera förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet utfärdats om stödbjekt samt om försättningsarna för stöd och om förfarandet.

Ansökningarna om strukturstöd kom i gång stegvis på så sätt att en första, begränsad ansökningsomgång inleddes den 30 juni 2008 genom statsrådets förordning om styrning av investeringsstödet för gårdsbruk år 2008 (334/2008). Den första omfattande ansökningsomgången inleddes dock inte förrän den

31 oktober 2008, när statsrådets förordning om styrning av investeringsstödet för gårdsbruk 2009 (649/2008) trädde i kraft.

För verkställigheten av stödsystemet ansvarar Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna, nedan *NTM-centralerna*. Landsbygdsverket ska utforma de blanketter, anvisningar och beslutsformulär som behövs vid ansökan om stöd, upprätta och underhålla det informationssystem som behövs vid administreringen av stöden och övervaka verkställigheten av stödsystemet. NTM-centralerna tar emot ansökningar, fattar beslut om beviljande och utbetalning av stöd och sköter uppföljningen av stöden.

När bestämmelser om stödmedlen årligen har utfärdats har det intensivaste stödet hittills kanaliserats till byggnadsinvesteringar inom husdjursskötsel, delvis på grund av unionslagstiftningen. Till följd av detta har stöd för 60—70 procent av de stödberättigande kostnaderna kunnat beviljas för byggnadsinvesteringar inom nötkreatursskötsel, hästhushållning, fårskötsel och växthusproduktion. De stödberättigande kostnaderna har dock begränsats så att de enhetskostnader som anges i jord- och skogsbruksministeriets förordningar ligger till grund för beräkningen av stödet, om kostnadsförslaget för ett projekt överstiger kostnaderna enligt enhetskostnaderna. Följden har blivit att det ibland har varit oklart om upphandlingslagen över huvud taget ska tillämpas, om stödbeloppet har överstigit 50 procent av kostnaderna enligt enhetskostnaderna men inte nått upp till 50 procent när det beviljade stödets andel har beräknats utifrån kostnaderna enligt kostnadsförslaget. När stöd beviljas till unga jordbrukare, för vilka stödbeloppet kan uppgå till 70 procent av de godtagbara kostnaderna, överstiger det i regel också 50 procent av kostnaderna enligt kostnadsförslaget. Detta är däremot inte nödvändigtvis fallet när det gäller andra sökandes projekt.

Åren 2008 och 2009 har det med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket beviljats investeringsstöd för sammanlagt ungefär 5 300 projekt. I praktiken har stöden anvisats för byggande. Hittills har stöd inte beviljats för byggnadsinvesteringar där EU-tröskelvärdena har överskridits. Vid utgången av september 2010 hade stöd beviljats för

206 produktionsbyggnadsprojekt som har överskridit det nationella tröskelvärdet och där kostnadsförslaget har överstigit 150 000 euro och det beviljade stödbeloppet samtidigt har överstigit 50 procent av de stödberättigande kostnaderna. Om man när det gäller dessa projekt i stället granskar stödets andel av kostnaderna enligt kostnadsförslaget, har stödbeloppet överstigit 50 procent i 75 investeringar. En annons i HILMA förutsätts bara när stödbeloppet överstiger 50 procent av projektets uppskattade värde och detta värde i fråga om byggnadsprojekt överstiger 150 000 euro. Som uppskattat värde har man i dessa fall använt kostnaderna enligt kostnadsförslaget. I 75 av de nämnda 206 byggnadsinvesteringar som beviljats stöd har det således hört till att jordbrukaren annonserat i HILMA.

Hittills känner jordbruksförvaltningen endast till två fall där en annons inte har satts in och stöd på grund av detta inte har kunnat betalas ut enligt det ursprungliga stödbeslutet.

2.2 Lagstiftningen i EU

Bestämmelser om upphandling som överstiger EU-tröskelvärdena finns i upphandlingsdirektivet, som har genomförts genom upphandlingslagen, och i rådets direktiv 89/665/EEG om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten. Bestämmelser om upphandling som understiger dessa värden finns inte i EU:s lagstiftning.

Däremot enligt artikel 8.2 i direktivet om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att de upphandlande myndigheter som beviljar dessa bidrag ser till att direktivet iaktas om kontrakten tilldelas av en eller flera andra enheter, eller iaktta direktivet när den själv tilldelar kontrakten i de andra enheternas namn och för deras räkning. Bestämmelser gäller upphandlingar enligt punkt 1 i artikeln.

Med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket beviljas även stöd som medfinansieras av EU och som anges i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Dessutom är det system med investeringsstöd som ingår i lagen en form av statligt stöd som omfattas av bestämmelserna om statligt stöd i artikel 107—109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I enlighet med kommissionens förordning (EG) nr 1857/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag som är verksamma inom produktion av jordbruksprodukter och om ändring av förordning (EG) nr 70/2001 har en rapport om gruppundantag gjorts i fråga om systemet med investeringsstöd.

2.3 Bedömning av nuläget

Lagen om offentlig upphandling är avsedd att utgöra en allmän reglering när det gäller att styra förfarandet i en situation där upphandling görs antingen av en offentlig aktör eller en privat aktör med helt eller delvis offentliga medel. Eftersom lagen om offentlig upphandling dock är avsedd att i huvudsak styra upphandlingsverksamheten i offentliga samfund kan tillämpningen av den på upphandlingar av privata aktörer försäkra problem. Då samma förfaranden dessutom ska tillämpas på både upphandlingar som knappt överstiger 30 000 euro och på upphandlingar på hundra miljoner euro, har regleringen oundvikligen lett till rätt så tungt förfarande även när det gäller små anskaffningar. Samtidigt har förfarandet enligt lagen och rättspraxisen till följd av tillämpningen av lagen lett till en situation där de offentliga aktörerna, såsom staten och kommunerna, har bättre kompetens kring upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentliga upphandlingar, och bättre möjligheter att göra upphandlingar genom upprepade upphandlingar, jämfört med privata stödtagare och i synnerhet enskilda näringsutövare som kanske en gång under tiden för näringsverksamheten verkar som en upphandlingsenhet enligt lagen om offentliga upphandlingar.

Villkoret att projekten ska konkurrensutsättas i enlighet med upphandlingslagen har visserligen ingått i de stödbeslut som avses i lagen om strukturstöd till jordbruket, men de sökande har inte till alla delar känt till vad denna förpliktelse närmare innefattar. I synnerhet har skyldigheten att publicera en annons om upphandlingen i HILMA förbisett i vissa fall. Landsbygdsverket gav visserligen jordbrukarna anvisningar i frågan rätt snabbt, men såväl jordbrukare som NTM-centralerna har i flera sammanhang framfört tvivel om nyttan med HILMA i förhållande till de problem som annonseringskanalen orsakar. Det har särskilt framförts misstankar om att de företag som kunde komma i fråga som byggar av produktionsbyggnader som stöds inte läser upphandlingsannonserna i HILMA och att anbudsgivare som vore värda att beakta låter bli att lämna anbud om man förlitar sig enbart på denna kanal. Det kan också hända att en jordbrukare till och med har begärt in anbud i stor omfattning, men inte har satt någon annons i HILMA.

Att konkurrensutsätta investeringsprojekt är inte i sig något främmande inom byggandet på gårdsbruksenheter. Jordbrukarna gör det i regel också på eget initiativ för att kunna investera så ekonomiskt och lönsamt som möjligt. När man kräver att jordbrukarna ska behärska samma förfaranden som offentliga samfund, för vars upphandlingar upphandlingslagen uttryckligen har stiftats, ställer man däremot sådana krav på jordbrukare som ensamma planerar och genomför sina projekt att inte ens de offentliga samfund som gör upphandlingar alltid är på det klara med hur kraven ska uppfyllas.

Vid uppföljningen av stödsystemet har jordbrukarna dessutom varit av den uppfattningen att förfarandet enligt upphandlingslagen inte har lett till några avsevärt mycket bättre eller billigare anbud på genomförandet av investeringar och att man för upphandlingen har anlitat samma leverantör som hade blivit vald även utan en annons i HILMA.

Det konkurrensutsättningsförfarande som anges i upphandlingslagen har dock gjort planeringen av byggandet smidigare. Även jordbrukarna har varit tvungna att redan när de gör anbudsförfrågningar noggrannare än

hittills överväga vad anbudsförfrågan ska gälla, hurdana anbud de vill ha och vilka aspekter som ska betonas när ett anbud väljs. Detta har förbättrat planerna för de projekt som stöds.

I stödsystemet ingår det också att en utförd konkurrensutsättning ska verifieras. När stödsystemet infördes upplevde man förfarandet som stelt, men i och med att förfarandena har blivit etablerade och informationen har ökat ses förvaringen av anbudsförfrågningar, annonser och anbud inte längre som något problem. Det är visserligen främst med tanke på tillsynen över hur stödmedlen används som dokumenten ska förvaras, men det handlar också om jordbrukarnas rättsskydd. Detta gäller särskilt situationer där en anbudsgivare vars anbud förlorade har möjlighet att använda sig av de rättsmedel som anges i upphandlingslagen. Hittills har marknadsdomstolen dock inte fattat några beslut om sådana ansökningar från anbudsgivare som gäller stödda investeringar i gårdsbruksenheter.

Om man emellertid överklagar hos marknadsdomstolen och det upptäcks ett fel på konkurrensutsättandet, kan detta medföra dubbla påföljder för jordbrukaren, dvs. betalning av gottgörelse till den part som felaktigt förlorat i konkurrensen och återbetalning av stöd.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med lagen om offentlig upphandling är att effektivisera användningen av allmänna medel, främja upphandling av hög kvalitet och garantera jämlika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster och byggtreprenader vid anbudsförfaranden för offentlig upphandling. Avsikten är att man inte avviker från dessa huvudprinciper.

Ett mål med denna proposition är dels att fortsättningsvis trygga konkurrensutsättning och öppenhet inom stödda investeringar vid gårdsbruksenheter. Å andra sidan är syftet också att göra kraven som på grund av dessa syften har uppställts på upphandlingsförfaranden

randet lättare, då även jordbrukarnas administrativa arbete blir lättare. Avsikten är att ändringen genomförs på det sättet att det enklare upphandlingsförfarandet för jordbrukare inte börjar belasta förvaltningen när det gäller förvaltningens verksamhet och användning av medel så att med beaktande av hela förvaltningens verksamhet den nytta som jordbrukarna ska få inte står i rätt förhållande till förändringarna i förvaltningens verksamhet. Även om upphandlingsförfarandet ska bli mer flexibelt och jordbrukarnas möjligheter att använda t.ex. direktupphandling ska ökas, försvagar ändringen till denna del inte väsentligt anbudsgivarens möjligheter att delta i konkurrensen om upphandlingar, eftersom anbudsgivarna utnyttjar numera dåligt annonseringskanalen HILMA. Ändringen ska tvärtom förbättra HILMA-systemets service till företagare.

Målet är att göra förfarandena för konkurrensutsättning av investeringar vid gårdsbruksenheter tydligare gäller en grupp av näringsidkare. När lagen om offentliga upphandlingar inte längre ska tillämpas på investeringar vid gårdsbruksenheter som har beviljats stöd slopas samtidigt möjligheten för dem som deltar i ett anbuds förfarande i fråga om en sådan upphandling att som rättsmedel föra upphandlingen till marknadsdomstolen. Konkurrentens möjlighet att anföra besvär hos marknadsdomstolen över ett offentligt samfunds upphandling är motiverad som ett sätt att övervaka samfundets verksamhet. Däremot är förfarandet påtagligt tungt då det är fråga om att övervaka genomförandet av en investering som anknyter till en enskild jordbrukares näringsverksamhet. Då är det dock främst fråga om att övervaka att stödmedel användas på ett rätt sätt, vilket också kan utföras genom enklare förfaranden.

Den gällande lagen om offentlig upphandling har ett vidare tillämpningsområde än upphandlingsdirektivet. I detaljerade motiveringar för 6 § i regeringens proposition som gäller lagen om offentlig upphandling, betraktas å andra sidan de aktörer som får offentligt stöd, som upphandlingsenheter. I detta sammanhang konstateras uttryckligt att det dock kan finnas situationer då det måste vara möjligt att till denna del avvika från tillämpningen av upphandlingslagen. Som ett exem-

pel har man tagit understödet som beviljas på sociala grunder och som inte gäller näringsverksamhet. Eftersom lagen om offentlig upphandling är en allmän lag är det möjligt enligt motiveringarna att genom lagen avvika från den allmänna lagens skyldigheter av motiverade skäl. I sådana fall måste man dock beakta de skyldigheter som EG-fördraget och upphandlingsdirektiven ställer.

Även om de föreslagna ändringarna betyder en avvikelse från det allmänna förfarandet och den allmänna regleringen om upphandlingsväsendet har det nytta som följer av avvikelsen ansetts vara väsentligt större än de möjliga nackdelarna trots att det i propositionen är fråga om stöd för näringsverksamhet.

3.2 De viktigaste förslagen

Under beredning av propositionen har man försökt finna olika metoder som är å ena sidan kostnadseffektivare och å andra sidan enklare än de nuvarande förfarandena för stöd för investeringar vid gårdsbruksenheter. Här har man fäst särskild vikt vid annonseringsförfarandet vid upphandlingar samt vid själva upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentlig upphandling. Vid beredningen har man konstaterat att det inte är möjligt att göra upphandlingarna lättare utan att ändra lagen om offentlig upphandling. Om lagen om offentlig upphandling ändras så att alla upphandlingsenheter eller upphandlingsenheter som uppfyller vissa krav får möjlighet att avvika från de allmänna upphandlingsförfarandena under förutsättningar som bestäms i lagen ska regleringen av upphandlingar fortfarande innefattas av en enda lag. Det andra alternativet är att man genom en särskild lag tillåter avvikelse från lagen om offentlig upphandling. I propositionen har man valt det sist nämnda alternativet eftersom då har man bättre kunnat ta hänsyn till de mål som gäller avvikelsen.

I propositionen föreslås det en sådan ändring av 20 § i lagen om strukturstöd till jordbruket att upphandlingslagen inte längre ska tillämpas på upphandling som understiger de EU-tröskelvärden som avses i upphandlingslagen. Detta innebär att inte bara upphandling som understiger de nationella tröskel-

värdena lämnas utanför upphandlingslagens tillämpningsområde, utan också upphandling som överstiger de nationella tröskelvärdena men inte når upp till EU-tröskelvärdena. Däremot föreslås upphandlingslagen fortfarande bli tillämplad på upphandling som överstiger EU-tröskelvärdena, om de övriga villkoren enligt upphandlingslagen uppfylls.

I det föreslagna 20 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket föreskrivs det dock om skyldigheten att vid upphandling som understiger EU-tröskelvärdena iaktta ett förfarande som säkerställer att upphandlingen sker på ett ekonomiskt sätt med beaktande av omfattningen, varaktigheten och arten av den investering eller åtgärd av annat slag som stöds. Stödtagarna ska dessutom behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förföra öppet och med beaktande av proportionalitetskraven. Det är meningen att stödtagaren ska lägga fram en utredning om att upphandlingen har skett på det sätt som förutsätts i momentet. Detta betyder i regel att en upphandlingsannons fortfarande ska publiceras via annonseringskanalen HILMA. Annonseringsförfarandet föreslås dock bli ändrat. Investeringar vid gårdsbruksenheter får en egen del i HILMA där jordbrukaren kan annonsera innan stöd har beviljats. Om jordbrukaren inte har annonserat, ska NTM-centralen göra det när stödet har beviljats. Obetydligare upphandlingar ska dock kunna konkurransutsättas tämligen fritt.

En jordbrukare ska anses ha fullgjort sin annonseringsskyldighet även om det finns ett fel i NTM-centralens annons. Då ska NTM-centralen emellertid korrigera felet så snabbt som möjligt efter det att centralen själv har upptäckt det eller efter det att jordbrukaren eller någon annan har anmält felet till NTM-centralen.

Det är meningen att NTM-centralens annons närmast ska ha karaktären av ett meddelande om att investeringsstöd har beviljats för en planerad investering vid en gårdsbruksenhet, och den upphandlande enhetens skyldigheter kan till inga delar överföras på NTM-centralen till följd av annonsen. Stödtagaren ansvarar fortfarande för att konkurransutsättningen av upphandlingen går till på rätt sätt. NTM-centralernas annonser ingår i normal

myndighetsverksamhet och omfattas av den allmänna lagstiftningen om myndighetsverksamhet.

Det är meningen att en potentiell anbudsgivare ska kontakta jordbrukaren direkt. Om det finns fel i en annons som NTM-centralen har gjort är det inte meningen att detta ska medföra en möjlighet att få skadestånd av staten eller jordbrukaren, även om anbudsgivaren på grund av felet har låtit bli att lämna anbud eller har utarbetat anbudet utgående från felaktiga uppgifter. Syftet med NTM-centralens annons är bara att få dem som kan tänkas vara intresserade av att lämna anbud att kontakta stödtagaren direkt, och annonsen är på inget sätt avsedd att utgöra en del av anbudsförfrågan. Den egentliga anbudsförfrågan får man bara från stödtagaren själv.

Att jordbrukaren har fyllt i annonsen om upphandlingen på HILMA:s nationella annonsblankett och inte på den nya blanketten för gårdsbruksenheter när upphandlingen inte omfattas av upphandlingslagen ska inte heller ge anbudsgivaren möjlighet att använda sig av de rättsmedel som anges i upphandlingslagen. Om upphandlingslagen ska tillämpas eller inte beror på om villkoren i lagen uppfylls, inte på annonsen i HILMA.

Däremot behöver det faktum att jordbrukarna med blanketten för gårdsbruksenheter annonserar också sådan upphandling som stöd inte söks eller beviljas för inte innebära att upphandlingen omfattas av upphandlingsförfarandet enligt lagen om strukturstöd till jordbruket.

De rättsmedel som anges i upphandlingslagen ska enligt förslaget inte alls längre tillämpas på upphandling som underskrider EU-tröskelvärdena. Då de nationella tröskelvärdena överskrids och det stöd som beviljats för upphandlingen överstiger 50 procent av upphandlingens värde ska den förlorande anbudsgivaren dock ha möjlighet till anmälningsförfarandet enligt lagen om strukturstöd till jordbruket, vilket innebär att NTM-centralen ska behandla anmälan om en upphandling som eventuellt står i strid mot villkoren för användning av stödet. NTM-centralen ska ytterligare på eget initiativ övervaka vid betalningen av stöd att upphandlingarna har genomförts enligt lagen om strukturstöd till jordbruket och, om upphand-

lingen överstiger EU-tröskelvärdena, enligt lagen om offentlig upphandling. När det gäller sist nämnda upphandlingar, ska det fortfarande vara möjligt att föra ärendet till marknadsdomstolen..

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för statsfinanserna

De ändringar som föreslås i propositionen beräknas inte ha några betydande konsekvenser för statsfinanserna. Ändringarna påverkar inte beloppet av de stöd som beviljas, och de bedöms inte nämnvärt påverka utbetalningen av stöd.

Jord- och skogsbruksministeriet deltar i arbets- och näringsministeriets projekt där annonseringskanalen HILMA revideras genom att kanalen utökas med en egen del för jordbrukarnas stödda upphandling. Denna del av projektet finansieras med anslag från jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Kostnaderna beräknas uppgå till ca 8 000 euro. Dessutom kan det varje år uppkomma vissa kostnader för att medverka i tillhandahållandet av den rådgivning som hör till annonseringskanalen. Det är meningen att ordna finansieringen med befintliga verksamhetsanslag.

Konsekvenser för företagens ekonomi

Den föreslagna ändringen bedöms påverka jordbrukarnas ekonomi på så sätt att när upphandlingsförfarandet förenklas, går det samtidigt snabbare och enklare att ansöka om och godkänna utbetalningar, varvid också jordbrukarna snabbare kan få tillgång till stödmedlen i de fall som omfattas av upphandlingsförfarandet. När det går snabbare att genomföra upphandlingen, kan också investeringarna slutföras snabbare. Eftersom ett särskilt syfte med att stödja investeringar är att förbättra gårdsbruksenheternas lönsamhet, är det viktigt att en investering som stöds kan tas i bruk för produktion så snabbt som möjligt och således bidra till att förbättra gårdsbruksenhetens inkomstutveckling.

Även om största delen av de stödda investeringarna vid gårdsbruksenheter inte heller i fortsättningen kommer att omfattas av det upphandlingsförfarande som anges i lagen, bedöms förfarandet trots det bli lättare vid i genomsnitt knappt 100 investeringar varje år. Inom den övriga upphandlingen är den huvudsakliga garantin för att statens medel används ekonomiskt fortfarande tillämpningen av enhetskostnader i enlighet med lagen om strukturstöd till jordbruket när det bestäms vilka kostnader som ska berättiga till stöd, och på denna punkt föreslås inga ändringar. Jordbrukaren ska också i fortsättningen själv ansvara för att upphandlingen totalekonomiskt sett genomförs ekonomiskt, dock så att konkurrenterna behandlas korrekt.

I och med att möjligheten att överklaga hos marknadsdomstolen försvinner, ökar säkerheten inom jordbrukarnas upphandling eftersom merkostnader inte kan uppkomma till följd av eventuella gottgörelser.

Om man även i fortsättningen kräver att upphandlingen konkurrensutsätts på riktigt sätt och i rätt proportion till upphandlingen, säkerställer man dessutom att upphandlingen blir effektiv med tanke på användningen av såväl jordbrukarens som statens medel samt jämlik med beaktande de företag som tillhandahåller varor och tjänster.

Genom att upprätta egna annonssidor för investeringar vid gårdsbruksenheter och genom att redan när stöd beviljas annonsera om de objekt som stöds förbättrar man möjligheterna för byggföretag och andra företag att få information om eventuella entreprenad- eller leveransobjekt inom de knappt 100 upphandlingar per år som nämns ovan. På så sätt fås marknaden dessutom att fungera bättre.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

I en del av den upphandling som omfattas av annonseringsskyldigheten föreslås NTM-centralerna få till uppgift att annonsera på annonseringskanalen HILMA. På denna punkt ökar uppgifterna för de myndigheter som beviljar stöd i någon mån. Det beräknas att sammanlagt färre än 100 upphandlingar som omfattas av annonseringsskyldigheten stöds varje år. I en del av fallen är det jord-

brukaren själv som annonserar, men även om NTM-centralerna stod för annonsen i största delen av dessa investeringar, skulle de få ansvaret för annonseringen i uppskattningsvis cirka fem fall i genomsnitt per NTM-central och år. Dessutom måste NTM-centralerna i fråga om alla investeringar som omfattas av annonseringsskyldigheten kontrollera om jordbrukaren själv har annonserat eller inte. Sammanlagt blir en NTM-central således i genomsnitt i färre än tio fall per år tvungen att använda HILMA för att ta reda på om en annons har publicerats och dessutom eventuellt själv fylla i annonsen.

De investeringar för vilka stöd beviljats enligt lagen om strukturstöd till jordbruket har utgjort upphandling som understiger EU-tröskelvärdena, och stöd för investeringar som överstiger dessa tröskelvärden väntas inte bli beviljade i fortsättningen heller. Således väntas upphandlingslagen inte bli tillämplig i praktiken i de stödda investeringarna vid gårdsbruksenheter, även om en bestämmelse om detta finns kvar i lagen.

Med tanke på projektens karaktär och de föreslagna ändringarna är det inte ändamålsenligt att konkurrenter som har förlorat i anbudsförandet ska fortsatt kunna använda sig av de rättsmedel som anges i upphandlingslagen. Avsikten med den föreslagna begränsningen är att förhindra att upphandlingar som understiger EU-tröskelvärdena kommer till marknadsdomstolen för behandling. Det förfarande för övervakning av användningen av stöd som föreslås i stället är avsevärt mycket enklare administrativt sett, vilket minskar myndigheternas förvaltningskostnader för stödsystemet som helhet jämfört med en situation enligt den gällande lagen där marknadsdomstolen kan börja användas som rättsmedel också vid upphandling som gäller investeringar vid gårdsbruksenheter. Även om det föreslagna förfarandet om anmälan och svaren i viss mån kan öka arbetsbördan på NTM-centralerna, kommer det enligt bedömningar de facto ändå knappast alls att lämnas några anmälningar. Den största mängd anmälningar som enligt uppskattningsvis kan komma att lämnas är ca 30 per år. Det är också meningen att förfarandet för anmälan ska vara så enkelt som möjligt, så att

eventuella anmälningar inte ökar NTM-centralernas arbetsbörda i onödan.

Allt som allt beräknas de föreslagna ändringarna kräva en årlig arbetsinsats motsvarande ca 15 dagsverken på NTM-centralerna. De föreslagna förändringarna är avsedda att genomföras inom ramen för förvaltningsprogrammet statsfinanser och produktivitetsprogrammet.

4.3 Övriga konsekvenser

Genom det föreslagna förfarandet överförs jordbrukarnas annonseringsskyldighet nu delvis på förvaltningen. På så sätt lättar visserligen jordbrukarnas administrativa börda, men samtidigt ökar förvaltningens uppgifter i någon mån.

Ansvaret för att själva konkurrensutsättningen går till på rätt sätt kommer inte att överföras på förvaltningen, utan det ansvaret ska jordbrukaren bära också i fortsättningen.

Upphandlingslagen är en allmän lag som gäller alla upphandlande enheter som avses i den lagen. I synnerhet inom den så kallade tredje sektorn kan man i stor omfattning bevilja offentligt stöd för upphandling som aktörer inom denna sektor gör, och då blir upphandlingslagen tillämplig också på privaträttsliga aktörers upphandling. Också då handlar det emellertid i regel om en organisation med erfarenhet av det förfarande som enligt upphandlingslagen krävs vid upphandling som finansieras med offentliga medel. Trots att också mikroföretag i vissa fall på grund av andelen offentlig finansiering kan bli upphandlande enheter sedan de fått offentligt stöd för sin utvecklingsverksamhet, handlar det också då ofta om en juridisk person som i vilket fall som helst i sin verksamhet måste fästa särskild vikt vid administreringen av affärsverksamheten och en effektiv användning av medlen, inte bara i förhållande till myndigheterna utan också i förhållande till delägarna. När det inom jordbrukarnas upphandling dessutom i regel rätt sällan är fråga om ett förfarande enligt upphandlingslagen där de nationella tröskelvärdena överskrids, är det inte ändamålsenligt att upprätthålla flera olika regelsystem för upphandlingen.

Dessutom kan man vänta sig att tack vare ändringen slippa en konstgjord höjning av kostnadsförslagen som syftar till att undvika ett förfarande med konkurrensutsättning enligt upphandlingslagen, vilket har förekommit i vissa fall. Detta bidrar också till att finansieringsbesluten kan fattas utgående från tillförlitliga kostnadsförslag.

Propositionen bedöms inte ha några betydande konsekvenser av annat slag.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Ett projekt som syftar till en revidering av annonseringskanalen HILMA håller på att inledas vid arbets- och näringsministeriet. Ett mål med projektet är att göra också de revideringar av kanalen som behövs i fråga om jordbrukares investeringar. Det är meningen att jord- och skogsbruksministeriet ska delta i projektet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Det första utkastet till proposition har varit på remiss hos arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Landsbygdsverket, statens revisionsverk, NTM-centralerna, Kauppapuutarhaliitto - Handelsträdgårdsförbundet ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, ProAgria Keskusten Liitto ry, Rakkusalan Toimihenkilöt RAT ry, Suomen Arkkitehtiliitto — Finlands Arkitektförbundet ry och Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf.

I utlåtandena ansågs det motiverat att avgränsa tillämpningen av upphandlingslagen till att enbart gälla upphandling som överstiger EU-tröskelvärdena. Däremot uppmärksammades de sätt att genomföra upphandlingen på som föreslogs i motiveringen och som närmare bestämmelser ska utfärdas om genom förordning av statsrådet, och som Landsbygdsverket dessutom ska meddela detaljerade föreskrifter om. I en del av utlåtandena ansåg man särskilt att det antal anbud som krävs är onödigt stort, om det gäller all

upphandling. Skyldigheten att publicera anbudsfrågan kritiserades likaså. Dessutom var det oklart om en anbudsgivare som har förlorat i anbudsförandet ska begära ett yttrande enligt förslaget till proposition inom utsatt tid eller om NTM-centralen ska ge yttrandet inom utsatt tid. Särskilt NTM-centralerna befarade att det kommer att begäras fler yttranden än beräknat och att uppgiften medför extra arbete för dem. Samtidigt framgick det också att annonseringsskyldigheten inte kan fullgöras utan en annons i HILMA.

Utgående från utlåtandena och vid den fortsatta beredningen i samarbete med arbets- och näringsministeriet kom man fram till ett förslag om att annonseringskanalen HILMA ska utvecklas för att bättre motsvara upphandlingsförandet för jordbrukares stödda investeringar. Här föreslås det ingå en möjlighet till såväl en annons som jordbrukaren själv sätter in som en annons av NTM-centralen, om jordbrukaren inte har annonserat.

I övrigt gjordes ändringar av teknisk natur i såväl motiveringen som lagförslaget, i synnerhet i bestämmelsen om förfarandet med yttranden i 67 a § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. Motiveringen utökades också med ett avsnitt om NTM-centralernas förfarande för givande av yttranden, och så preciserades de olika upphandlingsförfaranden som ska iaktas vid upphandling som understiger EU-tröskelvärdena. Däremot togs förslaget att i lag föreskriva hur många anbud som ska begäras inte med i propositionen. Det hänfördes till de frågor som ska regleras genom förordning av statsrådet. Utgångspunkten ska vara öppet förfarande och huvudregeln fortfarande att minst fem anbud begärs, men en viss smidighet i fråga om antalet ska vara möjlig när det i särskilda fall inte finns det krävda antalet varu- eller tjänsteproducenter som kan anses ha tillräckliga förutsättningar att klara leveransen eller när branschen inte har tillräckligt många sådana företagare.

Även publicering ansågs fortfarande vara huvudregel. Det ansågs att man på så sätt även vid upphandling som understiger EU-tröskelvärdena behåller den tillräckliga öppenhet som också ingår i EU-rätten med stöd

av EU-domstolens avgöranden. Trots att annonseringsskyldigheten kritiserades i en del av utlåtandena, ansågs det vara nödvändigt att använda annonseringskanalen HILMA. På grund av de synpunkter som framfördes i utlåtandena tog man dock som utgångspunkt att förbättra kanalen på det sätt som beskrivs i propositionen och att säkerställa att annonseringsskyldigheten fullgörs genom en annons av NTM-centralen. Som mål sattes delvis också att jordbrukarna med tiden ska använda sig av en annonseringskanal med vars hjälp även anbudsgivarna hittar intressanta annonser och konkurrensen vid investeringar ökar.

NTM-centralerna ombads kommentera den på detta sätt preciserade propositionen skriftligen. Dessutom begärdes ett utlåtande av konkurrensverket.

I sina kommentarer och utlåtanden understödde NTM-centralerna i sig att upphandlingslagen avgränsas till att inte gälla upphandling som stöds i enlighet med lagen om strukturstöd till jordbruket, utom vid upphandling där EU-tröskelvärdena överskrids. I utlåtandena nämndes särskilt de problem som redan har förekommit vid tillämpningen av upphandlingslagen och den oro som hotet om marknadsdomstolen orsakar jordbrukarna. NTM-centralerna uppmärksammade dock överföringen av annonseringsansvaret på förvaltningen och framförde farhågor om att jordbrukarna över huvud taget inte längre kommer att annonsera själva. Vid vissa NTM-centraler misstänkte man också att förfarandet med yttranden kommer att medföra avsevärt mycket mer arbete.

Konkurrensverket ansåg i sitt utlåtande att målet att lätta på jordbrukarnas administrativa börda i sig är eftersträvänsvärt men föreslog att man före ändringen grundligt utvärderar den totalekonomiska nyttan med förslaget, i synnerhet som följden kan bli att också andra upphandlande enheters upphand-

ling lämnas utanför upphandlingslagens tillämpningsområde. Enligt konkurrensverket ska bestämmelserna om undantag från tillämpningen av upphandlingslagen vara enhetliga, och verket finner det i varje fall nödvändigt att i lag föreskriva om de viktigaste upphandlingsprinciperna och påföljderna om de inte iakttas.

Till följd av NTM-centralernas kommentarer och utlåtanden och konkurrensverkets utlåtande preciserades motiveringen till propositionen, de viktigaste upphandlingsprinciperna enligt 20 § i förslaget till lag om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket utökades och preciserades och 67 a § i samma lagförslag preciserats.

Den ändrade propositionen diskuterades ytterligare med justitieministeriet som fäste särskild vikt vid förfarandet om yttrande som ett ersättande rättsmedel för marknadsdomstolen.

Med anledning av samrådet har yttrandet som skulle ha ingått i en ny 67 a §, ersatts med förfarandet om anmälan. Samtidigt har bestämmelsen flyttats till en ny 40 a § i 9 kap. som gäller kontroll av stöd. Dessutom har 20 § som gäller bl.a. upphandlingsförfarandet preciserats och motiveringar för lagstiftningsordningen ökat.

6 Samband med andra propositioner

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om elektroniska auktioner och dynamiska inköpssystem samt till vissa lagar som har samband med den (RP 182/2010 rd). I den propositionen föreslås en sådan ändring av upphandlingslagen att elektronisk auktion ska kunna tillämpas vid upphandlingen. De ändringar som föreslås där kan inverka på de nu föreslagna bestämmelserna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om strukturstöd till jordbruket

20 §. Villkor för användning av stöd. I 1 mom. föreskrivs om skyldigheten att följa upphandlingslagen vid investeringar som stöds. Momentet föreslås bli ändrat på så sätt att stödtagaren vid användningen av stöd ska iaktta ett förfarande som säkerställer att upphandling av varor och tjänster samt upplåtande på entreprenad sker så ekonomiskt som möjligt med beaktande av omfattningen, varaktigheten och arten av den åtgärd som stöds. Stödtagaren ska då behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara öppet och med beaktande av proportionalitetskraven. De viktigaste upphandlingsprinciperna enligt upphandlingslagen föreslås således inte bli ändrade. Om stödtagaren är en upphandlande enhet som avses i 6 § 5 punkten i upphandlingslagen och tröskelvärdena enligt 16 § i samma lag överskrids, ska den lagens bestämmelser om upphandling som överstiger tröskelvärdet dock fortfarande tillämpas på upphandlingen. Stödtagaren ska lägga fram en utredning om att upphandlingen har skett på det sätt som förutsätts i momentet.

Om upphandlingen är ringa ska jordbrukarna fortfarande kunna göra konkurrensutsättningen på det sätt som de själva föredrar eller rentav låta bli att göra någon konkurrensutsättning, om upphandlingen är av det slaget att nyttan av en konkurrensutsättning inte är tillräcklig jämfört med kostnaderna för den eller jämfört med det dröjsmål konkurrensutsättningen skulle innebära med tanke på investeringen. Sådan upphandling kan t.ex. gälla investeringar i djurens välmående. Upphandling som överskrider 30 000 euro ska dock inte anses vara ringa, och inte heller då får upphandlingen delas upp för att gränsen ska kunna underskridas. Utifrån kostnadsförslaget för hela den investering som stöds, dvs. utifrån varje separat upphandling

som ingår i investeringen, bedömer man om upphandlingen är ringa eller inte.

Däremot ska en upphandlingsannons i HILMA alltid publiceras och upphandlingen konkurrensutsättas vid de mest betydande investeringarna, om de investeringskostnader som stöd betalas för uppgår till minst ett belopp som motsvarar de nationella tröskelvärden som anges i den gällande 15 § i upphandlingslagen, dvs. till 30 000 euro vid varu- eller tjänsteupphandling eller 150 000 euro vid byggentreprenader och byggkoncessioner. En förutsättning för skyldigheten att konkurrensutsätta föreslås dessutom vara att det stöd som den som gör en investering beviljas för investeringen överskrider 50 procent av kostnaderna. En jordbrukare kan givetvis iaktta samma förfarande också när stödbeloppet uppgår till högst 50 procent.

Det är viktigt att garantera tillräcklig of-fentlighet. För detta ska annonseringskanalen HILMA fortfarande användas. Målet är dock att avsevärt öka den nytta som såväl jordbrukare som eventuella anbudsgivare har av kanalen. Det är meningen att utveckla kanalen genom att utöka den med en separat del för annonser som gäller gårdsbruksenheter. Denna ska kunna användas på två olika sätt. Särskilt när det gäller byggnadsinvesteringar är det viktigt att redan projektbeskrivningarna görs upp utifrån så riktiga uppgifter som möjligt och med sådana lösningar som bäst betjänar jordbrukaren och produktionen på gården. Om projektbeskrivningar, kostnadsförslag och stödansökningar utarbetas utgående från anbuderna, blir ansökningarna tillförlitligare och det blir lättare att genomföra investeringarna enligt de kostnadsförslag som låg till grund för beviljande av stöd. Därför är det meningen att upprätta en separat del på annonseringskanalen där jordbrukaren själv kan fylla i en upphandlingsannons om en investering vid gårdsbruksenheten. Om jordbrukaren emellertid inte själv har publicerat en upphandlingsannons innan stödet beviljas ska NTM-centralen publicera en annons om den investering som stöds, när en sådan krävs. Samma del av kanalen ska användas för annonseringen, men de uppgifter som lämnas föreslås vara rätt knapphändig. Det

ska vara samma uppgifter som jordbrukaren alltid förutsätts fylla i, men jordbrukaren kan själv göra en betydligt mer omfattande annons om han eller hon vill.

Avsikten med ändringen är att öka användningen av annonseringskanalen. När byggnadsentreprenörer och leverantörer av investeringsvaror har hittat en kanal för anbudsfrågningar, blir det lättare än nu också för företagare som det är värt att beakta och som har förutsättningar att klara en upphandling men som inte har fått någon anbudsfrågan av jordbrukarna att bjuda ut sina produkter och tjänster. Detta bidrar dessutom till att nya innovationer tas i bruk och kan förbättra kostnadseffektiviteten, vilket i sin tur ökar lönsamheten och effektiviteten inom produktionen.

Det är meningen att annonserna på annonseringskanalen ska vara olika till innehållet, så att en annons som en jordbrukare lägger in åtminstone ska innehålla uppgifter om vem som gör upphandlingen, as-signum, kontaktinformation, upphandlingens art, dvs. om det är fråga om lösöre, en tjänst eller byggande, ett specificerat investeringsobjekt, platsen för genomförandet och tidpunkten för när anbudet ska lämnas. I annonsen kan också upphandlingssätt, urvalskriterier, tid för genomförandet och eventuellt maximala kostnader eller ett prisintervall ingå. Om dessa inte uppges ska jordbrukaren meddela var en sådan anbudsfrågan finns att få där dessa uppgifter ingår. Dessutom kan jordbrukaren lämna också annan information som han eller hon finner viktig.

NTM-centralen ska för sin del uppges stödtagarens namn, as-signum, den kontaktperson som sökanden har uppgett i sin ansökan och dennes kontaktinformation samt den kommun där upphandlingen genomförs. I fråga om investeringsobjekt föreslås NTM-centralen på samma sätt som jordbrukaren uppges upphandlingens art och investeringsobjektet på ett allmänt plan. Vid byggande används som specificering av objektet typen av produktionsbyggnad eller, i fråga om andra byggnader, användningsändamålet samt byggnadens storlek eller verksamhetens omfattning och om det är fråga om nybygge, renovering eller utvidgning. I fråga om andra objekt definieras arbetet och vid upphandling

av lösöre den produktionsinriktning som upphandlingen hänför sig till samt omfattningen av det lösöre som ska upphandlas. Myndigheten ska dock inte uppges investeringskostnader eller beloppet av beviljat stöd. Dessutom ska NTM-centralen uppges den kommun där upphandlingen genomförs och den tid inom vilken investeringen enligt stödbeslutet ska göras.

På detta sätt kan man garantera att upphandlingen får tillräcklig offentlighet. Detta ska dock inte hindra jordbrukarna från att själva publicera anbudsfrågningar om upphandlingar eller annonser om anbudsfrågningar i andra medier som de finner lämpliga, om det är nödvändigt för att få godtagbara anbud. Sådana medier är t.ex. en tidning som läses på orten eller en facktidning.

Det viktigaste är att alltid se till att potentiella anbudsgivare tillräckligt tidigt får vetskap om anbudsfrågan och om anbudets innehåll.

Om bara NTM-centralens annons om beviljande av stöd eller jordbrukarens annons om anbudsfrågan publiceras, kan själva anbudsfrågan t.ex. finnas i elektronisk form på företagarens egen webbplats. Om företagaren inte har en webbplats, ska hela anbudsfrågan på begäran alltid lämnas skriftligen. Upphandlingsannonsen ska kunna publiceras på flera sätt, så länge innehållet är oförändrat. När lagstiftningen om elektroniska auktioner och dynamiska inköpssystem är klar kan också dessa förfaranden tillämpas vid upphandling som överstiger både de nationella tröskelvärdena och EU-tröskelvärdena.

Inom själva anbudsförandet föreslås huvudregeln vara öppet förfarande. Det lämpar sig i synnerhet för byggnadsprojekt där byggandet till största delen består av t.ex. elementleveranser som används överallt inom byggandet av produktionsfastigheter, såsom industrihallar och andra hallbyggnader.

Selektivt förfarande kan komma i fråga t.ex. vid upphandling av sådana konstruktioner och anläggningar för husdjurskötsel som i praktiken produceras eller säljs av bara ett fåtal företag.

Oavsett upphandlingsförfarande ska målet dock vara att förfarandet resulterar i minst tre

till fem anbud i fråga om det objekt som ska stödjas.

Inget hindrar heller att jordbrukaren börjar förhandla med anbudsgivarna efter att ha fått anbuden, men då måste alla parter i förhandlingarna alltid få samma information om upphandlingen. I vissa fall ska stödtagaren dessutom genast kunna inleda förhandlat förfarande, om det är uppenbart att det bara finns en enda varu- eller tjänsteleverantör som har tillräckliga förutsättningar att svara för upphandlingen.

Det viktiga är att jordbrukaren bland sina stödhandlingar förvarar en utredning om val av upphandlingssätt, urvalskriterier och upphandlingslösning.

Direktupphandling är inte heller helt och hållet uteslutet, men det måste finnas särskilda grunder för den. En sådan grund kan t.ex. vara brådska som inte beror på jordbrukaren själv. Dessutom ska det vara möjligt att i form av direktupphandling göra små upphandlingar på mindre än 10 000 euro som har anknytning till den investering som stöds eller anskaffa sådana delar med anknytning till upphandlingen vars belopp inte överstiger 10 procent av hela investeringsprojektets värde. Detta föreslås dock inte gälla entreprenader i anslutning till en upphandling.

Det föreslås också att anbudsförfrågan ska utformas tillräckligt exakt och täcka det väsentliga, så att de anbud som kommer in går att jämföra med varandra. Då bör särskild vikt fästas vid minimikraven på ett anbud, de kriterier som ska tillämpas vid jämförelsen av anbud och viktningen av kriterierna, om inte priset utgör enda jämförelsegrund för de anbud som uppfyller villkoren i anbudsförfrågan. Om det avgörande är vilket anbud som är det totalekonomiskt sett mest fördelaktiga, ska det även då framgå vilka faktorer inom prisbildningen som beaktas.

Även om det inte är meningen att iaktta exakt de förfaranden och tidsfrister som anges i upphandlingslagen, ska den som gör en anbudsförfrågan fortfarande kunna låta bli att beakta en anbudsgivare som uppenbart saknar tillräckliga förutsättningar att genomföra upphandlingen eller som tydligt har försummat sina samhällseliga förpliktelser, som att betala skatter och socialskyddsavgifter. Enligt förslaget är den som gör en anbudsför-

frågan inte heller skyldig att anta ett anbud från en anbudsgivare som enligt tillförlitliga uppgifter har gjort sig skyldig till ett brott som väsentligen försämrar anbudsgivarens tillförlitlighet när det gäller att genomföra upphandlingen.

När ett anbud antas ska det vid valet läggas vikt vid att de anbudsgivare mellan vars anbud valet står har haft samma uppgifter och villkor att utgå från när de lämnat sina anbud.

Vad själva valet beträffar är det inte meningen att just alls avvika från det som såväl företag som jordbrukare i praktiken gör i sina strävanden efter att sköta sin ekonomi omsorgsfullt och driva en långsiktig och lönsam verksamhet.

Anbuden ska handläggas på ett sådant sätt att det efteråt går att verifiera hur valet har gjorts. Om något annat än priset har påverkat valet, ska det också gå att påvisa att utfästelsen om detta även har omsatts i praktiken. Däremot får jordbrukaren själv välja på vilket sätt det görs. Upphandling ska avgöras på ett sådant sätt att de nämnda ärendena framgår av den handling som avfattas om upphandlingen. Handlingarna om upphandling ska förvaras på samma sätt som bokföringsmaterial.

I paragrafen föreslås även ett nytt 5 mom. med ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om annonsering om beviljat stöd och upphandling och om hur upphandlingen ska genomföras, när de EU-tröskelvärden som avses i 1 mom. inte överskrids. Med stöd av den föreslagna fullmakten kan bestämmelser utfärdas om upphandling som omfattas av annonseringsskyldigheten, annonseringskanal och de uppgifter som ska uppges i annonsen, anbudsförfrågan, upphandlingssätt, val av anbud, antagande av anbud och meddelande om att ett anbud förkastats samt förvaring av anbudshandlingar. Det är meningen att bestämmelserna om själva upphandlingsförfarandet ska vara rätt smidiga, på det sätt som föreslås ovan.

Det föreslås likaså ett nytt 6 mom., där Landsbygdsverket bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om innehållet i anbudsförfrågan och offentliggörandet av den, handläggningen av anbud och avtalssätten. Tyngdpunkten ska dock ligga på anvisningar.

40 a §. *Anmälan om upphandlingsförfarande som står i strid med villkoren för användningen av stöd.* Om en upphandling överstiger EU-tröskelvärdena som avses i 16 § i lagen om offentlig upphandling kan konkurrenten fortsatt föra ärendet till marknadsdomstolen.

Om det däremot är fråga om upphandling som görs av en upphandlande enhet som avses i 6 § 5 punkten i upphandlingslagen och stöd för upphandlingen har beviljats i enlighet med lagen om strukturstöd till jordbruket till ett belopp som överstiger 50 procent av upphandlingens värde och upphandlingen inte överstiger de tröskelvärden som avses i 16 § i upphandlingslagen, dvs. EU-tröskelvärdena, ska upphandlingslagen i inte tillämpas på upphandlingen, och således inte heller 11 kap. i den lagen. Då går det inte att överklaga i fråga om upphandlingen hos marknadsdomstolen och inte heller att använda sig av de andra rättsmedlen i kapitlet.

Därför föreslås det att en ny 40 a § fogas till lagen om strukturstöd till jordbruket. I paragrafen ska bestämmas om förfarandet då en konkurrent som har förlorat i anbuds förfarande misstänker att stödtagaren har genomfört upphandlingsförfarandet felaktigt. Detta ska öka öppenheten av användningen av stöd.

Om upphandlingen inte överstiger EU-tröskelvärdena, kan en anbudsgivare vars anbud inte har lett till upphandlingskontrakt i ett upphandlingsförfarande som avses i 20 § lämna en anmälan till den NTM-central som har beviljat stödet om sina misstänker om att vid upphandlingen inte har följt begränsningarna enligt 20 § 1 mom. om användningen av stöd. I svaret till anmälan ska NTM-centralen yttra sig om upphandlingen har skett på ett sätt som uppfyller villkoren för utbetalning av stöd. Anmälan ska göras inom två veckor efter det att anbudsgivaren har fått kännedom om att anbudet förkastats. Målet är att säkerställa att upphandlingen har genomförts på riktigt sätt och leder till en godtagbar användning av statens medel. Å andra sidan får anbudsgivarna ett verktyg för att kontrollera att de har blivit rätt behandlade. Även om upphandlingsförfarandet inte uppfyller de föreskrivna villkoren, ska den som har lämnat ett konkurrerande anbud ändå inte kunna för-

hindra att upphandlingen genomförs eller få skadestånd. Däremot kan yttrandet leda till att ett beviljat stöd inte kan betalas ut eller i vissa fall till att ett redan betalat stöd återkrävs, om ett väsentligt fel har begåtts i upphandlingsförfarandet. Brister som är ringa ska dock inte påverka utbetalningen av stöd.

I regel ska anmälan behandlas i samband med behandlingen av ansökan om utbetalning av stöd. Då kontrollerar den utbetalande myndigheten i vilket fall som helst att det finns förutsättningar för utbetalningen av stödet. Det är meningen att samma ärende, dvs. om det finns grunder för utbetalningen eller inte, ska utredas bara en gång. Utifrån denna utredning ska både fatta beslut om utbetalning av stöd och eventuellt svara på anmälan om upphandlingen. Även om yttrandet i enlighet med 23 § 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003) ska ges utan ogrundat dröjsmål, ska behandlingen av ärendet i samband med ansökan om utbetalning inte i detta fall räknas som dröjsmål. Om stödet däremot redan har betalats ut vet man på NTM-centralen på vilket sätt konkurrensutsättningen har gjorts, och det ärende som gäller förutsättningarna för en utbetalning har behandlats. Om inget väsentligt nytt läggs fram i anmälan, kan svaret baseras på det material som har samlats i anslutning till utbetalningen. Om den som gjort anmälan däremot presenterar information som NTM-centralen inte har haft och denna information hade kunnat påverka utbetalningen av stödet, ska stödtagaren höras innan yttrandet ges. Dessutom ska ärendet behandlas som ett eventuellt återkrav efter det att svaret har getts.

Ett litet fel i förfarandet när det gäller upphandlingen ska dock inte utgöra något hinder för utbetalningen eller leda till att stöd återkrävs.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om hur anmälan ska behandlas, om utbetalning av stödet inte har sökts inom ett halvt år från det att anmälan inkommit. Det är meningen att bestämmelser både om det sätt på vilket tillräcklig information ska inhämtas för svaret och om behandlingen av anmälan ska utfärdas genom förordning.

1.2 Lagen om offentlig upphandling

6 §. Upphandlande enheter. I 6 § 1 mom. i upphandlingslagen anges de upphandlande enheterna. Enligt 5 punkten i momentet är upphandlande enhet varje upphandlare, om upphandlaren för upphandlingen har fått understöd av en upphandlande enhet som avses i 1–4 punkten i momentet till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde. Evangelisk-lutherska kyrkan hör också till de upphandlande enheterna. Enligt 2 mom. finns bestämmelser om tillämpningen av upphandlingslagen på evangelisk-lutherska kyrkans verksamhet i kyrkolagen (1054/1993). I kyrkolagen åter föreskrivs att upphandlingslagen ska tillämpas på kyrkans upphandling.

I 6 § 2 mom. i upphandlingslagen föreslås det på motsvarande sätt bli föreskrivet att bestämmelser om tillämpningen av upphandlingslagen på investeringar och andra åtgärder för vilka stöd har beviljats enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1467/2007) finns i den lagen.

Således ska upphandlingslagen fortfarande tillämpas på evangelisk-lutherska kyrkans upphandling, men däremot på upphandling för vilken stöd har beviljats enligt lagen om strukturstöd till jordbruket bara om den upphandlande enheten uppfyller villkoren i 6 § 1 mom. 5 punkten i upphandlingslagen och upphandlingen överstiger de EU-tröskelvärden som anges i 16 § i upphandlingslagen. Då ska tillämpas förfarandena enligt lagen om offentlig upphandling enligt vad som i denna lag bestäms om upphandlingen beträffande dess typ.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det som med tanke på grundlagen är av betydelse i propositionen är den bestämmelse i 80 § 1 mom. i grundlagen enligt vilken statsrådet kan utfärda förordningar med stöd av

ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

Stöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket är inte lagfästa, utan de är beroende av prövning. Grunderna för erhållande av stödet anges i lag och huvudreglerna för upphandling som stöds ska fortfarande ingå i lag, ändrade på föreslaget sätt, även om upphandlingsförfarandet kompletteras genom en förordning av statsrådet.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

Det föreslagna bemyndigandet för Landsbygdsverket att meddela närmare föreskrifter om innehållet i anbudsförfrågan och offentliggörandet av den, handläggningen av anbud och avtalssätten är specificerat, klart avgränsat och tekniskt till karaktären.

Eftersom lagen om offentlig upphandling inte alls ska tillämpas på upphandlingar som understiger EU-tröskelvärdena ska den förlorende partens möjlighet att föra ärendet till marknadsdomstolen slopas. En sådan anbudsgivare är inte en part vid beviljande eller utbetalning av stöd. Därför har anbudsgivaren inte heller någon möjlighet att överklaga beslutet om beviljande eller utbetalning av stödet hos landsbygdsnäringsnämnden. Å andra sidan är det inte längre fråga om en upphandlande enhet enligt lagen om offentlig upphandling, vars handlingar betraktas som beslut som kan överklagas.

Med stöd av det ovan sagda kan det bedömas att de lagförslag som ingår i propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 20 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1507/2009, samt
fogas till 20 §, sådan den lyder i lag 1507/209, nya 5 och 6 mom. och till lagen en ny 40 a § som följer:

20 §

Villkor för användning av stöd

Stödtagaren ska vid användningen av stöd iaktta ett förfarande som säkerställer att upphandling av varor och tjänster samt upplåtande på entreprenad sker så ekonomiskt som möjligt med beaktande av omfattningen, varaktigheten och arten av den åtgärd som stöds. Stödtagaren ska behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara öppet och med beaktande av proportionalitetskraven. Om värdet av en upphandling understiger 30 000 euro, behöver upphandlingen inte annonseras. Om stödtagaren är en upphandlande enhet som avses i 6 § 1 mom. 5 punkten i lagen om offentlig upphandling (348/2007) och EU-tröskelvärdena enligt 16 § i samma lag överskrids, ska den lagens bestämmelser om upphandling som överstiger tröskelvärdet tillämpas på upphandlingen. Stödtagaren ska förvara dokument som gäller upphandlingen, beslutet om upphandlingsfrågan inbegripet, i enlighet med bestämmelserna i 21 § om förvaring av bokföringsmaterial och på begäran lägga fram en utredning om att upphandlingen har skett på det sätt som föreskrivs i detta moment.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur upphandlingen ska genomföras, när de EU-tröskelvärden som avses i 1 mom. inte överskrids samt om upphandlingar under 30 000 euro som inte

behöver annonseras. Genom förordningen föreskrivs om annonserings- och upphandlingsförfarandet samt upphandlingsdokument som ska förvaras.

Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i anbudsfrågan och offentliggörandet av den, handläggningen av anbud och avtalssätten.

40 a §

Anmälan om upphandlingsförfarande som står i strid med villkoren för användningen av stöd

Om lagen om offentlig upphandling inte tillämpas på upphandling av den åtgärd som stöds, har en anbudsgivare vars anbud inte har lett till upphandlingskontrakt i ett upphandlingsförfarande som avses i 20 § rätt att på grund av anmälan som görs inom två veckor efter det att anbudsgivaren har fått kännedom om att anbudet förkastats få ett motiverat svar av den närings-, trafik- och miljöcentral som har beviljat stödet om huruvida upphandlingen har skett på ett sätt som uppfyller villkoren för utbetalning av stöd. Svaret ges efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen har behandlat ansökan om utbetalning av stöd som beviljats för upphandlingen. Om man vid behandlingen av ansökan om utbetalning av stöd till följd av anmälan upptäcker att ett väsentligt fel har begåtts i upphandlingsförfarandet, ska bestämmelserna i 46 § tillämpas på utbetalningen av

stödet och på återkrav av stöd som redan betalats ut.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur en anmälan som avses i 1 mom. ska behandlas, om utbetalning av stödet inte har sökts inom ett halvt år från det att anmälan inkommit.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På de ansökningar om beviljande av stöd som är anhängiga när lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om offentlig upphandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling (348/2007) 6 § 2 mom. som följer:

6 §

Upphandlande enheter

Bestämmelser om tillämpningen av denna lag på evangelisk-lutherska kyrkans verksamhet finns i kyrkolagen (1054/1993). Be-

stämmelser om tillämpningen av denna lag på investeringar och andra åtgärder för vilka stöd har beviljats enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) finns i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

I Helsingfors den 3 december 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

Parallell texter

1.

Lag**om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 20 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1507/2009, samt
fogas till 20 §, sådan den lyder i lag 1507/209, nya 5 och 6 mom. och till lagen en ny 40 a § som följer:

*Gällande lydelse**Förslagen lydelse*

20 §

20 §

*Villkor för användning av stöd**Villkor för användning av stöd*

I fråga om användning av stöd för köp av varor och tjänster samt för upplåtande på entreprenad gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling (348/2007). Stödtagaren ska lägga fram en utredning om att köpet har skett på det sätt som den nämnda lagen förutsätter.

Stödtagaren ska vid användningen av stöd iaktta ett förfarande som säkerställer att upphandling av varor och tjänster samt upplåtande på entreprenad sker så ekonomiskt som möjligt med beaktande av omfattningen, varaktigheten och arten av den åtgärd som stöds. Stödtagaren ska behandla deltagarna i upphandlingsförfarandet på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara öppet och med beaktande av proportionalitetskraven. Om värdet av en upphandling underskrider 30 000 euro, behöver upphandlingen inte annonseras. Om stödtagaren är en upphandlande enhet som avses i 6 § 1 mom. 5 punkten i lagen om offentlig upphandling (348/2007) och EU-tröskelvärdena enligt 16 § i samma lag överskrids, ska den lagens bestämmelser om upphandling som överstiger tröskelvärdet tillämpas på upphandlingen. Stödtagaren ska förvara dokument som gäller upphandlingen, beslutet om upphandlingsfrågan inbegripet, i enlighet med bestämmelserna i 21 § om förvaring av bokföringsmaterial och på begäran lägga fram en utredning om att upphandlingen har skett på det sätt som föreskrivs i detta moment.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur upphandlingen ska genomföras, när de EU-tröskelvärdena

som avses i 1 mom. inte överskrids samt om upphandlingar under 30 000 euro som inte behöver annonseras. Genom förordningen föreskrivs om annonserings- och upphandlingsförfarandet samt upphandlingsdokument som ska förvaras.

Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om innehållet i anbudsförfrågan och offentliggörandet av den, handläggningen av anbud och avtalssätten.

40 a §

Anmälan om upphandlingsförfarande som står i strid med villkoren för användningen av stöd

Om lagen om offentlig upphandling inte tillämpas på upphandling av den åtgärd som stöds, har en anbudsgivare vars anbud inte har lett till upphandlingskontrakt i ett upphandlingsförfarande som avses i 20 § rätt att på grund av anmälan som görs inom två veckor efter det att anbudsgivaren har fått kännedom om att anbudet förkastats få ett motiverat svar av den närings-, trafik- och miljöcentral som har beviljat stödet om huruvida upphandlingen har skett på ett sätt som uppfyller villkoren för utbetalning av stöd. Svaret ges efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen har behandlat ansökan om utbetalning av stöd som beviljats för upphandlingen. Om man vid behandlingen av ansökan om utbetalning av stöd till följd av anmälan upptäcker att ett väsentligt fel har begåtts i upphandlingsförfarandet, ska bestämmelserna i 46 § tillämpas på utbetalningen av stödet och på återkrav av stöd som redan betalats ut.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur en anmälan som avses i 1 mom. ska behandlas, om utbetalning av stödet inte har sökts inom ett halvt år från det att anmälan inkommit.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
På de ansökningar om beviljande av stöd som är anhängiga när lagen träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet*

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om offentlig upphandling

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling (348/2007) 6 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

6 §

Upphandlande enheter

Förslagen lydelse

6 §

Upphandlande enheter

Bestämmelser om tillämpningen av denna lag på evangelisk-lutherska kyrkans verksamhet finns i kyrkolagen (1054/1993).

Bestämmelser om tillämpningen av denna lag på evangelisk-lutherska kyrkans verksamhet finns i kyrkolagen (1054/1993). *Bestämmelser om tillämpningen av denna lag på investeringar och andra åtgärder för vilka stöd har beviljats enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) finns i den lagen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .